MARGINALII LA TURUL DIVIZIEI A

ÎNLOCUIREA DE JUCĂTORI, UN SIMPLU ARTIFICIU TACTIC?

Cînd cu ani în urmă s-a prevăzut în regulamentul de joc posibilitatea înlocuirii — pe întreg parcursul unei întîlniri — a doi jucători de fiecare echipă, spiritul de echitate sportivă înregistra, atunci, un succes pe care toată lumea s-a grăbit să-l întîmpine cu nereţinută satisfacţie. Şi era şi firesc să fie aşa, atîta vreme cît — în virtutea unei reglementări impuse de însăşi semnificaţia majoră a întrecerii — fiecare dintre combatanţi era pus în acest fel, la adăpostul unor surprize neplăcute provocate de o eventuală descompletare a efectivului, care implicit ar fi redus capacitatea de joc şi în acelaşi timp, şansele în lupta pentru obţinerea victoriei.

S-au consumat de atunci cîteva campionate bune. Şi, cu timpul, **înlocuirea jucătorilor s-a transformat, în mod evident, dintr-un mijloc de echilibrare cantitativă a forţelor, într-o practică, am spune obişnuită, care în ultima vreme se înscrie tot mai insistent în aria preocupărilor legate de pregătire şi desfăşurarea meciurilor, ca o soluţie, dacă nu chiar ca un artificiu tactic, destinat să favorizeze îndeplinirea sarcinilor de joc.** Un sondaj, efectuat în cursul cîtorva etape din ediţia precedentă a campionatului Diviziei A, şi ale cărui rezultate ni s-au părut totuşi destul de interesante, în ciuda insuficienţei datelor culese, ne-a sugerat mai apoi ideea de a urmări modul aplicării şi efectele acestei prevederi regulamentare, pe parcursul unui întreg sezon competiţional, considerînd că în acest fel elementele de ordin statistic înregistrate ne vor ajuta să desprindem cîteva concluzii care să reflecte mai bine conţinutul problemei în discuţie.

Vom încerca aşadar să facem acest lucru, în rîndurile ce urmează, referindu-ne la prima parte a acestui campionat.

	ECHIPE	SCHIMBĂRI DE JUCĂTORI		
		R.I	R.II	T.
1	PROGRESUL	2	27	29
2	F.C. ARGEŞ	3	24	27
3	JIUL	2	21	23
4	SPORT CLUB	1	22	23
5	FARUL	4	19	23
6	PETROLUL	2	21	23
7	STEAUA	—	21	21
8	„U" CLUJ	—	21	21
9	C.F.R. CLUJ	3	17	20
10	RAPID	3	16	19
11	DINAMO	2	17	19
12	POLITEHNICA	2	16	18
13	„U" CRAIOVA	1	17	18
14	C.F.R. TIM	1	16	17
15	U.T.A.	—	17	17
16	STEAGUL ROŞU	2	14	16

Graficul 1

PROGRESUL — „CAMPIOANĂ DE TOAMNĂ"!

Într-un clasament (tabelul nr. 1) reprezentînd numărul total al înlocuirilor de jucători, echipa din strada dr. Staicovici conduce autoritar, cu 29 de schimbări efectuate, adică cu una mai puţin decît numărul maxim admis de regulament (30 în 15 etape)! O dovadă în plus că între comportarea nesatisfăcătoare a bancarilor din turul acestui campionat şi incertitudinile din cadrul acestei formaţii există un raport de cauzalitate directă. În schimb, Steagul roşu şi U.T.A., situate în subsolul aceluiaşi clasament, cu 16 şi respectiv 17 înlocuiri, probează — dacă mai era nevoie — **legătura dintre stabilitatea generală a formulei de echipă şi rezultatele meritorii** obţinute de braşoveni şi arădeni, în ciuda unor insuficienţe valorice la nivelul poziţiilor ocupate în ierarhia soccerului naţional.

Pe ansamblul campionatului au fost efectuate 334 schimbări de jucători, în timpul meciurilor, reprezentînd un procent de 70 la sută faţă de totalul general posibil (480), cifră care chiar fără putinţa de a-i găsi deocamdată un termen de comparaţie, ni se pare totuşi exagerată.

SFERTUL DE ORĂ CRITIC

În mod evident şi în acelaşi timp logic, **ponderea înlocuirilor aparţine reprizei secunde** (64 la sută, faţă de 6 la sută în prima parte a meciurilor). În graficul nr. 2 repartiţia detaliată pe diviziuni de timp, a cîte 15 minute, ne indică faptul că la jumătatea reprizei a doua (min. 60—75) **există un sfert de oră critic** pentru majoritatea echipelor, cînd scăderea rezistenţei fizice şi psihice a jucătorilor reclamă introducerea rezervelor pentru împrospătarea forţelor. Cifra de 142 de înlocuiri (în procent de 43 la sută) din această parte a jocului este, credem, suficient de semnificativă!

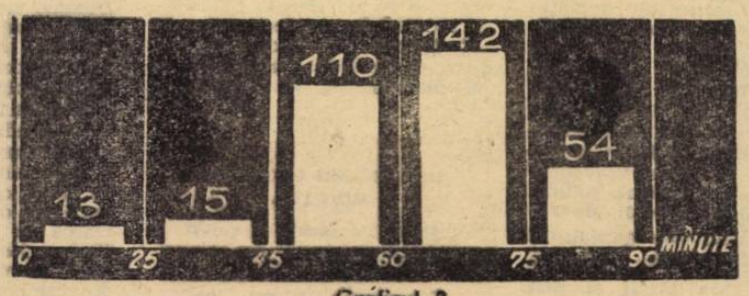

Graficul 2

SE CAUTĂ EXTREME

Aceasta se pare că este principala concluzie care se desprinde din analiza graficului nr. 3: **o mare criză de extreme,** repartizate, în proporţii sensibil egale, pe ambele laturi ale dispozitivului de atac. **Explicaţia ar putea fi căutată, desigur, în primul rînd în procesul de accentuată metamorfoză la care este supus, de mai multă vreme, postul de aripă clasică.** Dar tot aşa de bine s-ar putea justifica acest lucru şi prin actuala penurie de jucători de **„tipul Pircălab"** de exemplu, dotaţi cu calităţi specifice unei extreme eficace (viteză, dribling, precizie în centrări) ca şi acţiunii de reciclare a unor jucători de pe alte posturi şi adaptării lor mai greoaie la condiţiile şi funcţiile extremei moderne.

În acelaşi timp, atrage atenţia faptul că, **pe măsura apropierii de linia ultimului apărător, numărul înlocuirilor scade treptat, fundaşul central reprezentînd de altfel, postul cel mai stabil** din cadrul unei echipe şi din întreg campionatul.

PORTARI	FUNDAŞI LATERALI	FUNDAŞI CENTRALI	MIJLOC	EXTREME		ÎNAINT. CENTRALI	TOTAL
				DR.	STG.		
20	19	12	72	63	59	89	334

Graficul 3

CAUZE ŞI EFECT

Să încercăm acum o repartizare a cifrei totale de 334 înlocuiri pe cauze determinante. **Procentul cel mai mic, 5 la sută,** (lucru totuşi îmbucurător dacă ne gîndim şi la consecinţe), **revine accidentelor în teren.** Cu alte cuvinte, situaţiei care de fapt a constituit raţiunea de bază a prevederilor regulamentare privind schimbările de jucători în timpul meciului. Urmează, într-o proporţie de aproximativ **45 la sută înlocuirile impuse de insuficienţa randamentului,** sau aşazisei lipse de formă sportivă, de care antrenorii se pare că iau cunoştinţă de-abia în joc şi nu înainte, în cursul ciclului săptămînal de pregătire! Şi în sfîrşit, **considerente de ordin tactic cu 50 la sută din cazuri.** Adică antrenorii încearcă, de regulă, fie menţinerea, fie forţarea rezultatului cu forţe proaspete.

Efectul? **În peste două treimi din meciurile urmărite, aportul rezervelor intrate în joc, mai ales în ultima parte a întîlnirilor, este inferior celor pe care i-au înlocuit** (exemplul lui S. Mircea de la Progresul, introdus în teren în min. 83 şi autor al golului victoriei în min. 89 din meciul cu Universitatea Craiova, constituie totuşi o rară excepţie). Explicaţia acestei situaţii constă înainte de toate în **dificultăţile integrării rapide a rezervelor în ritmul întrecerii.** Dar, unii antrenori ţin mai puţin seama de acest lucru şi încearcă, adeseori, în virtutea unei credinţe potrivit căreia un simplu artificiu tactic, inoculat echipei cu ajutorul unui jucător de rezervă, poate hotărî soarta unui meci. Alteori, pur şi simplu în virtutea unei obişnuinţe de a uzita de un drept pe care-l oferă regulamentul. În realitate, însă, partizanii unor astfel de concepţii aleg soluţii care de obicei ocolesc adevărul. Acesta din urmă fiind, fără îndoială, pregătirea complexă a fotbaliştilor. Situaţie în care rezervele pot fi introduse în teren numai în baza unor cerinţe stricte ale jocului şi nu ca un produs al inspiraţiei de moment.

Mihai IONESCU

PUNCT FINAL ANCHETEI NOASTRE

„ROLUL ŞI UTILITATEA CONDUCĂTORULUI DE JOC"

CONDUCEREA, O RELAŢIE OPTIMĂ ŞI CREATOARE ÎNTRE JUCĂTORI...

DUMITRU MACRI

ION IONESCU

În accepţiunea actuală, conducerea echipei este atribuită de obicei unuia dintre jucători, cel mult doi, în special acelora care acţionează ca atacanţi centrali retraşi, mijlocaşi ofensivi, eventual şi rar, fundaşi centrali; iar activitatea lor concretă este evaluată prin capacitatea de efort, prin abilitatea tehnică, precizia şi spontaneitatea paselor, claritatea şi logica tactică. Este vorba de jucătorul de tip, **Di Stefano, Rivera, Constantin** etc. Apreciind la valoarea reală rolul şi calităţile tipului de jucător mai sus menţionat, subliniem interpretarea unilaterală care se dă activităţii de conducere a echipei ca şi consecinţele metodice şi cele care decurg din aplicarea — la marea masă de echipe — a concepţiei conform căreia o echipă este condusă de către unul sau doi jucători.

Să exemplificăm. **Constantin** a reprezentat un model de coordonator de ridicat nivel, dar contextul în care a acţionat el se cheamă Apolzan + Bone + Onisie + Zavoda + Tătaru + Alexandrescu etc. Constantin l-a condus, de pildă, în atac pe Tătaru, dar acesta datorită însuşi lui Tătaru care i-a sugerat şi transmis primului posibilitatea conducerii. Constantin nu a reuşit însă să-i conducă pe toţi partenerii cu care a jucat. Nu a reuşit fiindcă aceştia nu aveau capacităţi de a declanşa actul de conducere.

De aici rolul activ, la fel de activ, al jucătorului impropriu numit şi considerat „condus", aportul său esenţial şi egal la conducerea echipei. În acest sens conducerea este o operă colectivă realizată cu contribuţii egale, dar diferenţiate, de către toţi jucătorii valoroşi ai echipei. Ea reprezintă, aşadar, în fond, o activitate a unui cuplu, sau a unui grup tactic de jucători, definiţi, antrenaţi şi constituiţi, teoretic, metodic şi practic într-o formaţie de conducere.

Cel de-al doilea aspect al problemei îl constituie **caracterul dinamic şi divers al conducerii echipei în joc.** Realizarea acesteia pe tot terenul şi în fiecare fază, poate avea loc în funcţie de particularităţile jucătorilor şi în acest sens apar două alternative. **Prima o reprezintă aceea datorită căreia echipa, dispunînd de valori individuale egal repartizate pe compartimente, îşi constituie formaţiile de conducere în zonele de acţiune a acestora.** În echipa naţională, de exemplu, se conturează într-o variantă relativ ideală grupul de conducere a apărării format din **Dinu, Lupescu, Dumitru**; grupul de coordonare a jocului în mijloc, format din **Nunweiller, Dumitru, Dobrin, Dembrovschi** şi grupul de conducere al atacului, alcătuit din **Dumitrache, Dobrin, Dembrovschi. O a doua alternativă** — valabilă în cazul în care o echipă nu-şi poate asigura asemenea formaţii de conducere la nivelul fiecărui compartiment — **este dată de omogenizarea şi instruirea tactică minuţioasă a unor grupe de joc în cadrul fiecărei zone de teren şi activitate, menite să asigure conducerea.** Adică, avînd jucători de o valoare care nu permite o conducere personală şi de iniţiativă, sînt antrenate — la nivel ridicat de automatizare — acele relaţii tactice dintre parteneri care să permită realizarea unei conduceri învăţate, programate. Iar în cadrul acestei conduceri programate, prin menţinerea constantă a aceloraşi formaţii de conducere, este posibil ca la un moment dat unul dintre jucătorii ei să dobîndească, prin învăţare, anumite capacităţi individuale de coordonare.

În încheiere, considerăm că ideea generală, care se desprinde din tratarea problemelor ridicate, este aceea că mai mult decît activitatea individuală, valoroasă şi creatoare a unui jucător - coordonator, **conducerea jocului în accepţia pe care o indică fotbalul modern, reprezintă o interrelaţie optimă creatoare şi eficace, pe care o stabilesc unii dintre jucătorii valoroşi ai echipei, între ei şi între ei şi ceilalţi parteneri.**

D. MACRI
I. IONESCU

CÎTEVA CONCLUZII

Încheiem, cu acest număr, publicarea răspunsurilor primite în legătură cu tema pusă în discuţie de revista noastră, privind „Rolul şi utilitatea conducătorului de joc în fotbalul actual". Dezbaterile pe marginea acestei importante probleme au scos în evidenţă — aşa după cum era de aşteptat şi după cum de altfel anticipasem şi în cadrul materialului nostru introductiv — faptul că, în prezent coordonarea acţiunilor în teren este o necesitate, un imperativ chiar, căruia echipele sînt obligate să-i găsească permanent soluţia cea mai eficace din punct de vedere practic pentru ca activitatea colectivă a unui unsprezece bine organizat să poată beneficia de finalitatea dorită.

În cuvîntul lor, toţi cei care au răspuns cu amabilitate invitaţiei noastre şi al căror număr, precizăm, depăşeşte cu mult pe acela al răspunsurilor publicate, au căutat — utilizînd în mare măsură şi experienţa proprie — să stabilească atît conturul psiho-fizic al conducătorului de joc, cît şi rolul acestuia în dinamica organizată a unei echipe. O simplă recapitulare a cîtorva dintre titlurile cu care au apărut succesiv opiniile unor reputaţi tehnicieni şi sportivi de valoare recunoscută ne oferă imaginea unui răspuns, dincolo de care dispare îndoiala şi echivocul: **„Conducătorul de joc se naşte"** (Dumitriu II), **„Toate însuşirile trebuie grefate pe talent"** (Ştefan Coidum), **„Între pecetea spontaneităţii şi a chibzuinţei" (G. Raksi)**; sau: **„Piesa principală în cadrul oricărui unsprezece"** (C. Braun-Bogdan), **„Conducătorul de joc, un suveran în teren"** (A. Publik), **„Element de legătură între antrenor şi echipă"** (C. Cernăianu).

La capătul unei dezbateri, pe care o apreciem ca utilă, dar care credem că nu şi-a epuizat nici pe departe spaţiul ce i s-ar fi cuvenit, să încercăm acum a enunţa succint, folosindu-ne, bineînţeles, de conţinutul materialelor primite, cîteva din ideile de bază care dimensionează importanţa reală a temei în discuţie:

- **jocul cu coordonator este astăzi, mai mult ca oricînd, o condiţiei obligatorie pentru fotbalul de performanţă;**
- **atribuirea rolului de coordonator reprezintă în fapt concretizarea unei vocaţii, strîns legată şi de însumarea unui ansamblu de calităţi necesare;**
- **activitatea concretă în teren a conducătorului de joc se caracterizează prin simplitate, mişcare permanentă nelimitată în spaţiu, simţ deosebit al anticipaţiei, oportunitate şi mare precizie în execuţii.**

Referindu-ne la situaţia prezentă a echipelor noastre divizionare nu putem trece cu vederea faptul că — în condiţiile dezvoltării actuale a fotbalului pe plan internaţional — penuria de jucători capabili să îndeplinească cu randament ridicat dificilul rol de coordonator, constituie unul dintre principalele neajunsuri care se repercutează nefavorabil asupra calităţii şi mai ales asupra eficacităţii jocului. Un motiv în plus pentru ca preocupările tehnicienilor noştri să fie dirijate în viitor, cu mai multă perseverenţă şi interes, în direcţia asigurării unei conduceri organizate a activităţii echipelor în teren şi de aici, alegerea şi formarea unor jucători corespunzători acestei cerinţe, de mare actualitate în fotbalul modern.